

Uzman Ebe Pınar TABAKOĞLU¹
Dr. Öğr. Üyesi Dilek MENEKŞE²

1. BÜYÜME GELİŞME KAVRAMLAR/TANIMLAR

Büyüme
Olgunlaşma
Hazırbulunuşluk
Öğrenme
Gelişme

2. BÜYÜME VE GELİŞME İLKELERİ

3. BÜYÜME VE GELİŞMEYİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Kalıtım ve Genetik Faktörler
İrk ve Cinsiyet
Hormonlar
Çevresel Faktörler
Aile ve Kültürel Özellikler
Beslenme
Çocuğun Sağlık ve Hastalık Durumu
İklim ve Mevsimler
Çocuk Yetiştirme Felsefesi

4. BÜYÜME VE GELİŞMENİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Büyümenin Değerlendirilmesi
Gelişmenin Değerlendirilmesi
Büyüme Ve Gelişmenin Değerlendirilmesinde
Hemşirenin Rolü

5. GELİŞİM KURAMLARI

Psikoseksüel Gelişim Kuramı (Freud)
Psikososyal Gelişim Kuramı (Erikson)
Bilişsel Gelişim Kuramı (Piaget)
Ahlak Gelişim Kuramı (Kohlberg)
Kişilerarası Gelişim Kuramı (Sullivan)

6. ÇOCUKLUK DÖNEMLERİNE GÖRE BÜYÜME VE GELİŞME

KAYNAKLAR

GİRİŞ

Çocukları erişkinlerden ayıran en önemli özellik sürekli bir büyüme, gelişme ve değişim sürecinde olmasıdır. Büyüme ve gelişme intrauterin dönemden başlayarak pubertenin sonuna kadar devam eden, ilerleyici, temposunda ve hızında değişiklikler gösteren dinamik bir süreçtir. Büyüme ve gelişme çocuğun genel sağlık durumunun en iyi göstergesidir. Bu nedenle büyüme ve gelişmenin değerlendirilmesi, etkileyen faktörlerin bilinmesi ve riskli durumların belirlenmesi çocukların tam fiziksel ve zihinsel potansiyellerini geliştirmeleri için büyük önem taşımaktadır.

¹Sakarya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı

²Sakarya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı

Nesnelerin etiketlenmesi sembolik düşüncenin gelişmesi ile aynı zamana denk gelir. On beşinci ayında 4-6 kelime söyler. Kelimelerin nesnelere ifade ettiği anlaşıldıktan sonra 18. ayda 10-15 olan kelime dağarcığı iki yaşında 300 kelimeye ulaşır. İki üç kelimelik cümleler kurar. Zamirler (ben, sen, benim gibi) kullanır. Çocukların konuşmasının %50'si bilinçlidir. İki buçuk yaşında adını soyadını söyler. Konuşabildiğinden fazlasını anladığı bu dönemde sorular sorar. Üç yaşına geldiğinde ise çocuk 4-5 kelimelik cümleler kurabilmektedir. Yaklaşık 900-1000 kelime bilir. Çoğul kelimeleri kullanır. Gramer hataları azalmıştır. 16-20 farklı eşyanın ismini ve 6-10 eylemi söyleyebilir. Konuşmasının %70-80'i bilinçlidir.

6.2.3.7. Psikoseksüel Gelişim

Bu dönemde çocuk cinsiyet farklılıklarını anlar, vücudunu dokunarak araştırır ve keşfetmeye çalışır. Keşfetme ile birlikte ilgisi anal ve üretral alana yönelmiştir. Kızlar erkeklik organları olmadığını hissedebilirler. Cinsiyetler arasındaki farklılığı bilme karşı cinsin cinsel organlarını görme isteğini ortaya çıkarır. Genital organı ile övünme, teşhir etme (gösterme) ve okşama (mastürbasyon) elle uyararak birlikte ortaya çıkabilir. Bacaklarını, uyluklarını ve ya ayak parmaklarını kullanarak farklı pozisyon değişiklikleri ve oyuncaklara sarılma gibi davranışlar görülebilir. İki- üç yaşlarında kız çocukları erkek organına sahipmiş gibi ayakta işemek isterler, cinsel bölgelerinde çubuk veya oyuncak tutarlar. Ebeveynlerin çocuğa yaklaşımı ve tutumu önemlidir. Çocuk bu dönemde kelimeleri anatomi ile bağlantılı olarak öğrenir.

KAYNAKLAR

- Akçay T, Akçay A, Keleş EY, Kılıç H. Pediatri, E. Adal (Çev. Ed.) Nobel Tıp Kitaevi, 2003. p.42-49
- Arıkan D, Çelebioğlu A, Güdücü Tüfekçi F. (2018). Çocukluk Dönemlerinde Büyüme ve Gelişme Conk Z, Başbakkal Z, Yılmaz HB, Bolışık B (eds.): Pediatri Hemşireliği, Akademisyen Tıp Kitabevi, Ankara, 2013. p.53-88
- Ayrancı B, 0-12 Yaş Dil Gelişimi Uygulamaları Ve Yapılması Gerekenler, Kırklareli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2018,13-34
- Ball JW, Bindler RC. Child health nursing. New Jersey: Pearson Education Inc; 2006. p. 128-67.
- Bundak R, Olcay N, Günöz H, Darendeliler F. Büyüme ve gelişme. içinde: Neyzi O, Ertuğrul T (eds). Pediatri. 3. Baskı. İstanbul: Nobel Tıp Kitapevi; 2002. p. 81-99.
- Çavuşoğlu H, Pediatri Hemşireliği Akıl Notları, Güneş Kitapevleri, 2017; 1
- Çam Z, Ahlak Gelişiminde Klasik ve Yeni Kuramsal Yaklaşımlar, Kuram ve Eğitim Bilimleri Dergisi, 2012, 1212-1221

- Çelik S,B, Sağlıklı Çocuk İzlem Polikliniğinde Çocukların Büyüme Durumu ve Etkili Etmenler, Türk Pediatri Arşivi, 2014, 49:104-10
- Görak G, Çınar N. Çocukta Fiziksel Sağlığı Değerlendirme (Hemşireler ve Ebeler İçin Rehber), Nobel Tıp Kitabevleri, İstanbul, 2018. P.11-29
- Gözen D. Çocuk sağlığının göstergesi: Büyümenin izlenmesi. Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi 2010; 7 (1): 5-13.
- İnanç BY, Bilgin M, Atıcı MK. Gelişim Psikolojisi, Pegem A Yayıncılık, 2007.
- İnce O.T, Büyümenin İzlenmesi ve Duraklaması, Türkiye Çocuk Hastalıkları Dergisi, 2011;5(3):181-192
- Johson A, Child Growth And Develepment, ECE 101,2019,8-146.
- Karaca. Çiftçi E, Demir K. (2019). Çocukluk Dönemlerinde Büyüme ve Gelişme. Aydın D, Aba YA (eds.): Anne ve Çocuk Sağlığı, İstanbul Tıp Kitabevi, Ankara, 2019. p.255-280.
- Kliegman RM, Stanton BF, St Geme JW, Schor NF, Behrman RE. Nelson Pediatri, T.Akçay (Çev. Ed., Nobel Tıp Kitapevleri, 2015. p.26-36
- Kol S, Erken Çocuklukta Bilişsel Gelişim ve Dil Gelişimi, Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2011,1-21
- Ovalı F, Fetüs ve Yenidoğanda İşitme: Temel Kavramlar ve Perspektifler, Türkiye Klinikleri J Pediatri 2005; 14:138-149
- Özdemir O, Kişilik Gelişimi, Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar, 2012;4(4):566-589
- Savaşer S, Yıldız S. Hemşireler için Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Öğrenim Rehberi, İstanbul Tıp Kitapev, 1. Baskı, İstanbul, 2009.
- Şahiner NC, Açıkgöz A, Bal MD. Çocuk Hemşireliği Klinik Uygulama Beceri Kitabı, Nobel Yayıncılık, Ankara, 2014a.
- Şahiner NC, Açıkgöz A, Bal MD. Anne ve Çocuk Hemşireliği Klinik Uygulama Beceri Kitabı, Nobel Yayıncılık, Ankara, 2014b.
- T.C Milli Eğitim Bakanlığı Sağlık Hizmetleri, Büyüme Gelişme, Ankara,2016; 3-50. Törüner E. K., Büyükgönenç L. Çocuk Sağlığı Temel Hemşirelik Yaklaşımları. Göktuğ Yayıncılık. Ankara, 2017. P.34-74.
- Williams A. M, Assensing and Improving Childhood Nutrition and Growth Globally, Pediatr Clin N Am 64, 2017, 755–768
- Yavuzer H. Çocuk Psikolojisi, Remzi Kitabevi, İstanbul, 2008.p.27-127.
- Yiğit R. Çocukluk Dönemlerinde Büyüme ve Gelişme. Sistem ofset yayınları, Ankara, 2020; 27-61,76-120
- Yurdakök M, Yurdakök Pediatri, Güneş Tıp Kitapevleri, Ankara,2017;111-131